

Rapport

Klacht

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Beoordeling

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Conclusie

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Aanbeveling

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Onderzoek

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Bevindingen Klacht

Op 5 februari 2009 diende verzoeker een klacht in bij de Nationale ombudsman. Hij vroeg de Nationale ombudsman om uit te zoeken hoe het komt dat hij al meer dan twintig jaar bij de politie te boek blijkt te staan als heroïneverslaafd, alcoholische veelpleger en agressief. Verzoeker geeft aan dat niets hiervan waar is. Hij sluit zijn brief af met volgende woorden:

"...Deze zeer grove fout is veroorzaakt door een politieagent. U begrijpt dat ik van hot naar her wordt gestuurd om mijn naam te zien te zuiveren, terwijl ik deze fout niet heb gemaakt. Hopelijk kunt u mij begrijpen, voordat ik deze aardbol zal verlaten, dat ik mijn naam gezuiverd wil hebben."

De Nationale ombudsman formuleerde bij aanvang van zijn onderzoek de klacht als volgt:

Verzoeker klaagt erover dat hij al ruim twintig jaar geheel ten onrechte in informatiesystemen van de politie geregistreerd staat als harddrugsgebruiker en alcoholist. Hij is dit bij toeval te weten gekomen.

Ook klaagt hij erover dat de gevarenclassificatiecodes niet van zijn naam zijn gehaald, ondanks zijn pogingen daartoe gedurende anderhalf jaar.

Beoordeling

Behoorlijkheidsvereiste

Het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen houdt in dat overheidsinstanties hun administratieve beheer en organisatorisch functioneren inrichten op een wijze die behoorlijke dienstverlening aan burgers verzekert. De politie dient er voor zorg te dragen dat de invoer van gegevens correct is en volgens de geldende afspraken daarvoor. Tevens zal de dienstverlening in moeten houden dat burgers bij een verzoek tot inzage van hun gegevens en een eventueel verzoek tot correctie dan wel verwijdering hiervan snel en efficiënt kunnen worden geholpen.

Het HKS

De regionale politiekorpsen zijn ieder afzonderlijk verantwoordelijk voor het beheer van hun eigen Herkenningsdienstsysteem (HKS). Dit informatiesysteem richt zich onder andere op de regionale gegevensverwerking over personen, delicten, antecedenten, signalementen en genummerde goederen. Het bevat daarmee gegevens van personen tegen wie een proces-verbaal van een gepleegd misdrijf is opgemaakt. Als basis voor registratie is gedefinieerd dat de te registreren verdachte wordt ingevoerd in zowel de woonplaats van de verdachte als de pleegplaats. Een landelijke koppeling van de 26 korpsen is mogelijk via Centrale Verwijs Index (CVI), waardoor het mogelijk is om personen landelijk te bevragen. Er is ook een verhuismodule aanwezig. Hierbij is het de bedoeling dat personen die verhuizen van de ene regio naar de andere automatisch worden aangeboden aan de regio waar iemand gaat wonen. Daarbij is afgesproken dat de woonregio verantwoordelijk is voor het actueel houden van de data. Bij verhuizing is het de verantwoordelijkheid van de verzendende regio om eventuele onrechtmatigheden in het record te corrigeren alvorens het record te versturen. Wanneer iemand een proces-verbaal krijgt ter zake van een misdrijf in een andere regio dan zijn woonregio is het de verantwoordelijkheid van de pleegregio hiervan bericht te sturen aan de woonregio. Indien er sprake is van een gevarenclassificatie (zie hierna) wordt deze in de woonregio overgenomen met als brondocument het door de pleegregio vermelde procesnummer (als niet het gehele proces-verbaal wordt opgestuurd).

Gevarenclassificaties en signalementgegevens

Met het oog op de veiligheid van de opsporingsambtenaar in de uitvoering van diens werkzaamheden bestaat behoefte aan informatie of een (verdacht) persoon bij staande- of aanhouding met bijzondere zorg benaderd dient te worden. Bij personen die worden ingevoerd in het HKS worden ook signalementgegevens ingevoerd. Onder deze gegevens vallen ook de gevarenclassificaties. Bij het toekennen van een gevarenclassificatie dient de bijbehorende signalementscode 91G t/m 98G opgenomen te worden, ook als er verder geen signalement bekend is. Er is daarmee een dubbele registratie. Op de signalementgegevens kan in het systeem worden gezocht, op de gevarenclassificaties niet. Volgens wettelijk voorschrift is het verplicht in HKS het documentnummer van een

brondocument te vermelden bij elke toegekende gevarenclassificatie. Maar voor het basis processensysteem (BPS) geldt een (wettelijke) schoningstermijn van vijf jaar. Binnen het HKS kunnen gegevens vaak veel langer worden bewaard. Dat betekent dus dat een toegekende gevarenclassificatie na vijf jaar niet meer te verifiëren valt. Momenteel worden gevarenclassificaties (landelijk) niet geschoond.

Verspreiden en beheer HKS-gegevens van de heer P.

Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is gebleken dat de HKS-gegevens van de heer P. de afgelopen jaren vaak zijn meeverhuisd. De Nationale ombudsman stelt vast dat de heer P.:

In juni 1995 rechtmatig als verdachte in het HKS van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland is opgenomen, wegens een incident op een camping daar. De heer P. woonde toen in de regio van de politie Zaanstreek-Waterland. Tevens stelt de Nationale ombudsman vast dat er geen verschil van mening over bestaat dat dit incident absoluut geen rechtvaardigingsgrond biedt voor het opnemen van welke gevarenclassificatie dan ook. Volgens de gebruikelijke procedure zijn de HKS gegevens door de regio van de pleegplaats (Noord- en Oost-Gelderland) ook opgestuurd naar de regio waar de heer P. toen woonde, Zaanstreek-Waterland. Op het moment dat de heer P. de klacht indiende, werd in het HKS van de diverse regionale politiekorpsen dit incident aangegeven als de bron voor het toekennen van de gevarenclassificaties.

In april 2004 is P. verhuisd naar de regio van de politie Hollands Midden. Via de verhuismodule zijn toen de HKS gegevens door Zaanstreek-Waterland aangeboden aan het HKS van Hollands Midden.

In juli 2006 is P. weer verhuisd, nu naar de regio van de politie Haaglanden.

Op 18 juli 2006 zijn de HKS gegevens via de verhuismodule door Hollands Midden aangeboden aan het HKS van Haaglanden.

Op 31 januari 2007 draait Hollands Midden in verband met een kwaliteitsslag voor het gegevensbeheer een lijst uit van die personen waar de gevarenclassificaties niet overeenkomen met de signalementkenmerken. Dit was ook het geval bij de heer P. Er waren wel signalementcodes aanwezig overeenstemmend met de gevarenclassificaties alcoholist en harddrugverslaafd maar niet de classificatiecodes zelf. Hierop zijn de gevarenclassificatiecodes weer toegevoegd in het HKS. De korpsbeheerder geeft in dit kader aan dat conform de landelijke HKS-afspraken signalementkenmerken altijd gepaard moeten gaan met gevarenclassificatiecodes.

Constatering foutieve gevarenclassificaties

Op 20 september 2007 staat de heer P., met de gevarenclassificaties alcoholist en harddruggebruiker in het HKS. Diverse mutaties van politieambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden bevestigen dit beeld bij de bevraging van HKS via de Centrale Verwijs Index. Als bron voor de toevoeging van deze gegevens staat het proces-verbaal van het incident op de camping in Noord- en Oost-Gelderland vermeld. Deze bronvermelding is voor alle korpsen te zien.

De klacht van de heer P. wordt door een inspecteur van de regio Haaglanden op schrift gezet en doorgestuurd naar het korps van de bronvermelding, zijnde Noord- en Oost-Gelderland. Het lijkt immers logisch om, gezien deze bronvermelding, te veronderstellen dat er in 1995 in dit korps iets niet goed is gegaan. Volgens de geldende afspraken is het korps dat verantwoordelijk is voor de toevoeging van gevarenclassificaties ook verantwoordelijk voor de verwijdering hiervan. Noord- en Oost-Gelderland reageerde op 27 oktober 2009 op de klacht van de heer P. dat hen niets bekend is, ook niet na een uitvoerig onderzoek, van enige registratie van gevarenclassificaties binnen het korps Noord- en Oost-Gelderland. Bovendien sluit de korpsbeheerder af met de woorden dat hij er van uitgaat dat de heer P. nu antwoord heeft gekregen op zijn vragen en de zekerheid heeft gekregen dat hij niet in HKS is opgenomen. Maar de heer P. wilde juist weten hoe het heeft kunnen gebeuren en zeker ook "wie hem dit kunstje had geflikt".

Te veel kans op fouten

De Nationale ombudsman concludeert dat het huidige systeem met de bijbehorende procedures te veel kans biedt op fouten. Het kopiëren en vermenigvuldigen van gegevens door de politiekorpsen brengt iedere keer weer een nieuwe kans mee op een foutieve registratie. Er is in het geheel geen controle op de juistheid van de eenmaal ingevoerde gegevens. Een kwaliteitsslag in het gegevensbeheer zou naar het oordeel van de Nationale ombudsman meer moeten behelzen dan het in overeenstemming brengen van twee lijstjes, zonder daarmee te kort te willen doen aan de inspanningen van het korps Hollands Midden. Nu de gevarenclassificaties blijven staan ook nadat de processen-verbaal waarop ze zijn gebaseerd zijn vernietigd, is het later onmogelijk om te controleren of deze destijds terecht zijn toegekend. Bovendien wordt een verdachte er niet van op de hoogte gesteld dat de politie aanleiding heeft gezien om met betrekking tot zijn persoon een verwijzing op te nemen over zijn mogelijke gevaarlijkheid voor politiemensen.

Verouderd systeem

Het huidige HKS is daarmee een verouderd, vervuild en niet te controleren informatiesysteem waarvan de opgeslagen informatie verstreckende gevolgen kan hebben voor individuele burgers. De heer P. heeft in diverse telefonische gesprekken met de behandelend onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman aangegeven hoe verschrikkelijk hij het vond dat hij zo lang zo negatief te boek heeft gestaan bij de politie in Nederland. Bovendien zijn er legio andere scenario's denkbaar die ingrijpende gevolgen

kunnen hebben voor onschuldige burgers. Wat als er foutief een gevarenclassificatiecode als vuurwapengevaarlijk wordt opgenomen? Degene die als 'vuurwapengevaarlijk' staat geregistreerd zal bij ieder politiecontact met de nodige voorzichtigheid worden benaderd, bij een aanhouding zullen er sneller vuurwapens door de politie worden getrokken of wordt zelfs een arrestatieteam ingezet. Opslag van informatie over verdachten die gevaarlijk kunnen zijn voor de politie is van groot belang om politiemensen hun beroep zo veilig mogelijk te kunnen laten uitoefenen. Maar een burger heeft recht op een informatiesysteem dat controleerbaar is, transparant waar het kan en dat waarborgen biedt voor het herstel van foutieve registraties.

Moeizame correctie foutieve gegevens

Tevens is uit het onderzoek gebleken dat het corrigeren van de foutieve gegevens in het HKS bijzonder veel moeite heeft gekost. De vraag van de heer P. wie de gegevens ooit in het systeem heeft ingevoerd bleek niet meer te beantwoorden. Eén van de oorzaken hiervoor is het principe dat ieder korps verantwoordelijk is voor het beheer van het eigen systeem. Een burger zal dus bij al deze korpsen aan moeten kloppen om daar iedere keer weer afzonderlijk te vragen om inzage in het systeem ("wat staat er over mij in jullie systeem"), vervolgens moeten vragen om een correctie hiervan ("dit klopt niet") en dan later nogmaals moeten vragen om inzage om te controleren of de correctie inderdaad is verwerkt. Daarbij komt dat het initiatief voor de controle op de juistheid van de ingevoerde gegevens bij de burger zelf ligt. Maar als iemand niet weet dát hij (onjuist) bij de politie geregistreerd staat, is er ook voor hem geen aanleiding om dit te controleren.

Verantwoordelijkheid

De klacht van de heer P. en de loop van het onderzoek hiernaar heeft aangetoond dat het beheer van het HKS door de afzonderlijke korpsen een bron is voor fouten. De korpsbeheerder van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland heeft tot op het laatste moment gereageerd dat zijn korps in het geheel niet verantwoordelijk is voor het toevoegen van de gevarenclassificaties. Waarom dit korps dan toch als bron van deze gegevens staat vermeld blijft ook voor Noord- en Oost-Gelderland een raadsel. De korpsbeheerder verklaart op het laatst de klacht van de heer P. gegrond. Maar daarmee neemt hij de verantwoordelijkheid van "de politie" op zich, en niet die van eventuele fouten binnen zijn eigen korps. De Nationale ombudsman is onaangenaam getroffen door het feit dat het een ander politiekorps geweest is dat op een eenvoudige wijze wist aan te tonen dat er na februari 2009 nog gevarenclassificatie-gegevens van de heer P. zijn verwijderd uit het HKS van Noord- en Oost-Gelderland. De aanwezigheid hiervan is immers tegenover de Nationale ombudsman, en de heer P., altijd ontkend. Ook Zaanstreek-Waterland reageert in eerste instantie naar de heer P. dat er niets over hem in het bedrijfsprocessensysteem staat. Later blijkt dit niet te kloppen. In weer een andere reactie, nu van de regio Haaglanden, staat een kennelijke verschrijving, er wordt opeens verwezen naar de Wet Wapens en Munitie. Maandenlang technisch onderzoek, onderzoek

door de Nationale ombudsman bij de vier meest betrokken korpsen, bezoeken van de heer P. aan verschillende politiebureaus, het heeft allemaal niet opgeleverd dat er een antwoord kan worden gegeven op de vragen die er bij de heer P. leven. Wel is het met veel moeite gelukt om, veertien jaar na opname van de gevarenclassificaties, deze uit het systeem te halen. De Nationale ombudsman heeft niet vast kunnen stellen dat er willens en wetens binnen de korpsen met de gegevens is gemanipuleerd. Maar de opeenstapeling van onzorgvuldigheden, ongelukkige formuleringen, kennelijke verschrijvingen en onverklaarbare toevoegingen en verwijderingen van gegevens wekt wel de schijn van manipulatie.

Alhoewel het gegevensbeheer binnen het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland de meeste vragen oproept, ziet de Nationale ombudsman in het hierboven beschrevene voldoende aanleiding om de klacht gegrond te verklaren ten aanzien van alle vier de betrokken politiekorpsen. Nu het niet mogelijk is gebleken duidelijkheid te verkrijgen over wie er verantwoordelijk is, dient deze verantwoordelijkheid aan allen te worden toegerekend.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van de regionale politiekorpsen Noord- en Oost-Gelderland, Haaglanden, Hollands-Midden en Zaanstreek-Waterland is gegrond, wegens schending van het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen.

Aanbeveling

Het is de Nationale ombudsman bekend dat er momenteel gewerkt wordt aan een nieuw informatiesysteem, de BVI (Basis Voorziening Informatie).

De Nationale ombudsman beveelt daarom aan dat de politie er voor dient zorg te dragen dat bij de overgang van HKS naar een nieuw informatiesysteem er alleen op juistheid gecontroleerde informatie wordt overgenomen.

Tevens beveelt de Nationale ombudsman alle regionale politiekorpsen aan om op korte termijn er voor zorg te dragen dat het voor een individuele burger op een eenvoudige wijze mogelijk is om een landelijk overzicht te verkrijgen op welke wijze hij in welke politiestructuren vermeld staat. Bij geconstateerde onjuistheden moet het mogelijk zijn om met een eenmalige aanvraag correctie te verzoeken.

Bevindingen

De ontdekking

Op 24 september 2007 gaat verzoeker naar het politiebureau in Zoetermeer. De betrokken verbalisant schrijft hierover in een mutatie onder andere het volgende:

"...Komt betrokkene aan het bureau met het volgende verhaal. Betrokkene is verbolgen over het feit, dat hij in CVI bekend staat als alcoholist, harddruggebruiker, geweldpleger en veelpleger.

(...)

Op mijn vraag hoe hij aan die informatie kwam het volgende. Op 20 september 2007 heeft hij een bekeuring gekregen van een collega uit de regio Rotterdam-Rijnmond. (...) Door de collega's kreeg hij te horen dat hij te boek stond als voornoemd. Hij geloofde dit niet waarop de collega's hem het scherm lieten lezen. Er volgt een discussie waarna één van de twee collega's zijn autoraam dichtdraaide met de woorden: "Ik heb al eerder een injectiespuit naar binnen gekregen". Betrokkene wilde weten op welke manier hij zijn naam kon zuiveren. Hij heeft asbestlongen en daardoor niet zo lang meer te leven. Hij wilde niet het graf in met dit op zijn naam. Betrokkene aangegeven dat ik hem de CVI gegevens niet mocht geven maar ik wel kon informeren.

Volgens de HKD moet ik BIM contacten. D. van BIM vertelde mij, dat betrokkene moest zijn bij de hoofdcommissaris van de betreffende regio. D. gaf aan, dat deze casus ook naar BIZ zou gaan. Verder gaf D. aan dat Amsterdam nogal traag is met schonen. Betrokkene dit medegedeeld en een folder meegegeven van de Nationale ombudsman. (...)"

Een jaar later

Bijna een jaar later, op 24 oktober 2008, is verzoeker weer naar het politiebureau in Zoetermeer gegaan. Van dit gesprek wordt door de betrokken verbalisant een mutatie opgemaakt. Hierin staat onder andere het volgende beschreven:

"...Hij zegt onterecht in het CVI te staan als alcoholist en harddruggebruiker. Mijnheer geeft aan een ongeneeslijke ziekte te hebben (asbestlongen) en heeft volgens hem niet meer lang te leven, hij wil graag dat e.e.a. rechtgetrokken wordt. Heeft al bij diverse instanties aangeklopt maar wordt nergens geholpen. CVI bevestigd - meneer staat inderdaad op die wijze vermeld maar heeft voor zover ik kan zien geen antecedenten die dit rechtvaardigen..."

Tussen 24 en 27 oktober 2008 blijkt uit interne e-mailcorrespondentie tussen medewerkers van de politie Haaglanden dat er door medewerkers daar een onderzoek is ingesteld naar aanleiding van de klacht van verzoeker. Op 24 oktober 2008 wordt door de inspecteur van politie O. aan de Infodesk van de politie Haaglanden verzocht om de foutieve vermelding van 'harddruggebruiker' te verwijderen:

"...Na een herhaald verzoek zijn CVI gegevens te wijzigen (1505/2007/17079) bleek hem dat dit tot op heden niet is gebeurd. Zijn gevarenclassificatiecode "harddruggebruiker" is onjuist in de politieadministratie. Bij een oppervlakkig ingesteld onderzoek bleek mij dit juist. De classificatie relateert aan PL 01614:999:95:1047 reg.datum 10-6-95 regio Noord- en Oost-Gelderland en PL0614 team Oldebroek. Verzoek aan BRI (BIM) stappen te ondernemen om deze foutieve vermelding zelf dan wel door betreffende regio te laten verwijderen. Gaarne verneem ik het resultaat welk ik aan betrokkene zal mededelen.

Reden bevraging - Betrokkene P. is stervende en wil rectificatie."

Nog diezelfde dag wordt per e-mailbericht aan O. geantwoord:

"Na overleg met D. van BIS is besloten de gevarenclassificaties te verwijderen aangezien deze al in het HKS door de bron (PL0600) waren verwijderd."

Helaas blijkt dan op 27 oktober 2008 uit een e-mailbericht van O.:

"R., De gevarenclassificaties staan er nog steeds. PL 1300, PL 1600 en PL 1100. Kennelijk heeft het subject zich ook in/op deze locaties gewoond en heeft men de classificaties overgenomen (...)"

Er volgt een persoonlijk gesprek tussen verzoeker en de inspecteur van politie O. op het politiebureau in Zoetermeer. Van dit gesprek is door verzoeker een verslag gemaakt. In dit verslag is te lezen dat de klacht van verzoeker met betrekking tot de onjuiste vermeldingen besproken wordt en tevens de wijze waarop verzoeker er achter is gekomen. De avond na het incident met de politiemedewerkers van het korps Rotterdam-Rijnmond heeft verzoeker met de verantwoordelijke chef van politie gesproken en een afspraak gemaakt. In het verslag staat hierover onder andere het volgende:

"Enkele weken erna sprak ik deze chef met één van de controlerende politieagenten. Ik kreeg mijn excuus van de politieagenten. Voor mij was daarmee de kous af met uitzondering van betreffende gevarenclassificatie. De chef weigerde stappen te ondernemen om deze naar mijn mening onterechte classificatie uit mijn dossier te verwijderen. Ik ben enige tijd daarna naar politie Haaglanden gegaan. Ik heb toen voor de tweede maal verzocht om mijn gevarenclassificatie 'harddruggebruiker' te verwijderen. (...)

De agent vertelde mij dat ze het door zou sturen en dat ik wel bericht zou ontvangen. Dit was op 25 september 2007. Ik heb nooit meer bericht ontvangen. (...)

Van u weet ik inmiddels dat de gevarenclassificatie uit mijn dossier is verwijderd. (...)

Het is voor mij ontzettend belangrijk te weten dat het niet meer in het dossier staat maar vooral ook te weten hoe het mogelijk is geweest dat de gevarenclassificatie in mijn dossier terecht is gekomen en hoe lang het er al heeft gestaan. En indien mogelijk wil ik graag

vragen wie hiervoor verantwoordelijk draagt. Ik wil namelijk graag vragen waarom hij of zij dit gedaan heeft. (...)

Mijn klacht is gericht tegen de persoon of de instantie die verantwoordelijk is voor het invoeren van deze gevarenclassificatie in mijn dossier. Het feit dat het pas na bijna twee jaar uit mijn dossier is gehaald vind ik ook niet kunnen. Voor mij is deze klacht afgedaan als ik een verklaring en een excuus ontvang van de persoon die verantwoordelijk is voor dit gebeuren. Nogmaals vraag ik uw organisatie enige haast te maken met de afwikkeling van deze kwestie. Ook mijn vriendin, mocht ik het eind niet meer meemaken, wil graag het antwoord. Samen hebben wij moeite gehad met deze kwestie en samen willen wij dit graag afsluiten."

Klacht doorgestuurd naar Noord- en Oost-Gelderland

Op 8 december 2008 wordt de klacht van verzoeker, met bovenbeschreven bijlagen, door de politie Haaglanden doorgestuurd naar de politie Noord- en Oost-Gelderland, met het verzoek de klacht in behandeling te nemen. De klacht van verzoeker is gericht tegen de persoon of instantie die verantwoordelijk is voor het invoeren van de gevarenclassificatie "harddruggebruiker". In de brief wordt als reden voor het doorsturen naar Noord- en Oost-Gelderland vermeld dat de classificatie relateert aan PL 0614:999:95:1047 met registratiedatum 10-6-95, dit is de politieregio Noord- en Oost-Gelderland.

Op 16 januari 2009 reageerde de klachtencoördinator van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland op de door het regionale politiekorps Haaglanden doorgestuurde klacht van verzoeker met bijlagen met betrekking tot de opname van de gevarenclassificatiecode 'harddruggebruiker' in het Herkenningsdienst Systeem (HKS). In een brief aan verzoeker schreef de klachtencoördinator van het korps dat uit het door dit korps ingestelde onderzoek niet bleek dat dit korps verantwoordelijk was geweest voor de betreffende toevoeging in het HKS. Omdat de betreffende gevarenclassificatiecode kennelijk al eerder door een ander korps verwijderd was, kon zijn vraag wie er verantwoordelijk is geweest voor de betreffende toevoeging, nu niet meer beantwoord worden.

"...Wel kan ik u garanderen dat door de verwijdering van de betreffende gevarenclassificatiecode uit het landelijk systeem, dit voor geen enkel korps meer te bevragen of zichtbaar is..."

Start onderzoek Nationale ombudsman

Op 28 januari 2009 publiceert de Telegraaf een uitgebreid artikel over het verhaal van verzoeker. Naar aanleiding van het artikel in de Telegraaf neemt een medewerker van de Nationale ombudsman op 30 januari 2009 telefonisch contact op met verzoeker en het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland. Gezien de slechte gezondheidstoestand

van verzoeker neemt de Nationale ombudsman het door verzoeker opgestarte onderzoek naar de oorzaak van de vermeldingen achter zijn naam in het HKS over.

Op 5 februari 2009 verzoekt de Nationale ombudsman aan het korps Noord- en Oost-Gelderland een overzicht aan te leveren waaruit blijkt in welke regio's verzoeker in de politiestructuren voorkomt en met welke gevarenclassificatiecodes. Het korps stuurde een overzicht van de registraties van verzoeker. Te zien hierop is dat verzoeker in vijf politieregio's voorkomt. Het betreft hier dan de regionale politiekorpsen Hollands Midden, Haaglanden, Noord- en Oost-Gelderland, Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland. Het betreft hier vijf vermeldingen van strafbare feiten waar verzoeker bij betrokken is geweest als verdachte. Drie feiten zijn van vòòr 1987 en gepleegd in Amsterdam. Eén van 1995 in de regio Noord- en Oost-Gelderland en één in het jaar 1996 in de regio Zaanstreek-Waterland. Tevens is te zien op het door het korps Noord- en Oost-Gelderland aangeleverde overzicht dat in het HKS van de regio Zaanstreek-Waterland verzoeker vermeld staat met 'gevarenclassificatiecode 1 ALCOHOLIST'. Verder staat verzoeker dus nergens vermeld, niet bij andere politiekorpsen en niet met andere gevarenclassificatiecodes.

Op 12 februari 2009 antwoordde de klachtencoördinator van het korps Noord- en Oost-Gelderland:

dat na onderzoek niets is gevonden dat er op zou wijzen dat in 2008 door dit korps gevarenclassificatiecode (hard)druggebruiker verwijderd zou zijn;

dat classificaties bij verhuizing door een persoon standaard worden overgenomen door de regio van vestiging;

dat de classificatiecode gekoppeld blijft aan een persoon zo lang hij in het HKS voorkomt en dat er door de politiekorpsen geen periodieke controle wordt uitgevoerd op de juistheid van de classificaties.

Onderzoek Zaanstreek-Waterland

Op 12 februari 2009 neemt verzoeker telefonisch contact op met de Nationale ombudsman. Hij heeft een brief ontvangen van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland waarvan hij de inhoud uitermate onbevredigend vindt. Er wordt gesproken van een geheimhoudingsplicht en hij maakt zich boos over de toonzetting van de brief. Afgesproken wordt dat hij de brief doorstuurt aan de Nationale ombudsman. In deze brief wordt onder andere het volgende geschreven:

"(...)

Naar aanleiding van uw verzoek tot kennisneming van uw persoonsgegevens, die bij de politie Zaanstreek/Waterland zijn geregistreerd, het volgende.

Wij kunnen in het bedrijfsprocessen systeem geen gegevens over u vinden.

Ik ben verplicht u mede te delen dat u voor wat betreft bovenstaande informatie geheimhoudingsplichtig bent ex. artikel 7 van de Wet Politiegegevens. U mag deze gegevens alleen voor deze zaak gebruiken en niet doorverstrekken.

(...)"

De behandelend onderzoeker van de Nationale ombudsman heeft hierop telefonisch contact opgenomen met de politie Zaanstreek-Waterland. Het bleek dat er al een afspraak was gemaakt voor een persoonlijk gesprek tussen verzoeker en de privacy- & informatiebeveiligingsfunctionaris T. van dit korps. De Nationale ombudsman heeft aangegeven graag op de hoogte gehouden te willen worden van de uitkomst van dit gesprek en van de bevindingen van het korps Zaanstreek-Waterland met betrekking tot de gevarenclassificatiecode 'alcoholist' die aan de personalia van verzoeker gekoppeld zou zijn. Op 26 februari 2009 heeft dit gesprek in Zaandijk plaatsgevonden. Bij de terugkoppeling aan de Nationale ombudsman bericht politiefunctionaris T. over dit gesprek onder andere het volgende:

"(...) Wij hebben een prettig gesprek gehad. Ik heb hem laten zien dat het antecedent van de regio Zaanstreek-Waterland verwijderd is. Onze HKS coördinator heeft de overige regio's laten weten dat deze verwijderd is, waardoor de verwijzing in de verhuismodule van HKS eveneens per regio verwijderd dient te worden. In eerste instantie kwamen nu de antecedenten uit Hollands Midden en Haaglanden nu ook weer zichtbaar, doch vermoedelijk zal, zodra de verwijzing naar onze regio in die regio's zichtbaar kwam deze ook verdwijnen.

(...)

Volgende week ga ik weer een check in HKS doen hoe de vlag er dan voorstaat met betrekking tot zijn antecedenten en ik hoop dan te zien dat die van Hollands Midden en Haaglanden weer verwijderd zijn. Onze HKS-coördinator heeft om een bevestiging gevraagd bij de regio's voor de verwijdering. (...)"

Gegevens in Zaanstreek-Waterland verwijderd

Op 25 februari 2009 meldt T. per e-mailbericht aan de Nationale ombudsman dat het HKS antecedent van verzoeker geheel uit het HKS van de politieregio Zaanstreek-Waterland is verwijderd. Het laatste antecedent van verzoeker lag nu nog bij de regio Noord- en Oost-Gelderland. Volgens T. was het opnemen van het antecedent van verzoeker in het HKS niet problematisch, maar was het wel vreemd dat hij een gevarenclassificatie achter zijn naam had staan. Wat daar de grondslag voor was, was hem niet bekend.

Schermafdrucken HKS gegevens

Op 3 maart 2009 ontvangt de Nationale ombudsman per post, na een telefonisch verzoek daartoe, van de privacyfunctionaris T. een aantal hardcopy's van zowel relevante e-mailberichten als afdrukken van HKS schermbeelden met betrekking tot verzoeker (print screens). De 'print screens' van HKS zijn gemaakt op 18 februari 2009.

Binnen de regio Zaanstreek-Waterland staat er onder andere vermeld:

(...)

"GEVARENCLASSIF: ALCOHOLIST

PRIV.DAT: 10-06-95 VERANTW.KORPS: PL0614:999:95:1047"

(...)

Binnen de regio Noord- en Oost-Gelderland staat alleen bovenstaand 'eigen' antecedent vermeld zonder gevaren classificatiecodes. Een HARDCOPY scherm signalement PL 0600.txt toont het volgende beeld:

"(...)

Reg. Datum 10-06-1995 Korps PL 0614 (...)

Nr Code Omschrijving

1 91G ALCOHOLIST

2 92G HARDRUGGEBRUIKER"

(Opmerking N.o.: later in het onderzoek bleek dat er hier door de onderzoeker in eerste instantie abusievelijk de PL code 1600 (Hollands Midden) was toegevoegd waar het PL0600 (Noord- en Oost-Gelderland moest zijn, zie onder 6.).

Uit een bijgevoegd e-mailbericht gericht aan T. blijkt dat er op 25 februari 2009 een controleslag is uitgevoerd door een HKD medewerker van Zaanstreek-Waterland. Hieruit blijkt dat de politieregio Zaanstreek-Waterland het HKS antecedent van verzoeker geschoond heeft. In navolging hiervan en op verzoek heeft ook het korps Haaglanden het antecedent dat afkomstig was van Zaanstreek-Waterland geschoond. Van Hollands Midden was nog niet vernomen.

Op 9 maart 2009 stuurt de privacyfunctionaris T. van Zaanstreek-Waterland aan verzoeker een brief waarin vermeld staat dat het antecedent uit 1996, zijnde een zaak waar verzoeker als verdachte is gehoord, uit het HKS is verwijderd.

"(..) Dit antecedent was afkomstig van de politieregio Zaanstreek-Waterland. Op ons verzoek is dit tevens verwijderd uit het HKS van de politieregio's Haaglanden en Hollands Midden (plaatsen waar u kennelijk heeft gewoond en welke gegevens meeverhuisd zijn in de zogenaamde verhuismodule van het HKS).

De oorsprong van de gevarenclassificaties alcoholist en harddrugsgebruiker, kwamen uit de politieregio Noord- en Oost-Gelderland en voor zover ik het kan zien en nagevraagd heb, zijn deze beide gevarenclassificaties ook verwijderd. (...)"

Opening onderzoek Noord- en Oost-Gelderland

Hierop wordt op 23 april 2009 de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland door de Nationale ombudsman aangeschreven met de mededeling dat de Nationale ombudsman de klacht van de heer P. in onderzoek heeft genomen en verzoekt hij tevens antwoord op een aantal vragen.

De reactie van de korpsbeheerder komt op 27 oktober 2009 bij de Nationale ombudsman binnen. De korpsbeheerder geeft eerst aan dat er naar aanleiding van de vragen van de Nationale ombudsman een technisch onderzoek is ingesteld. Doordat dit technisch onderzoek meer tijd heeft gevraagd dan van te voren te voorzien was, heeft de reactie van korpsbeheerder vertraging opgelopen. Hiervoor biedt de korpsbeheerder zijn excuses aan.

Verder geeft de korpsbeheerder onder andere de volgende antwoorden op vragen van de Nationale ombudsman:

Kunt u aangeven sinds welke datum de gevarenclassificatiecodes aan de heer P. zijn gekoppeld? Kunt u tevens aangeven met betrekking tot welk(e) incident(en) dit is geweest? Is er met betrekking tot deze incidenten proces-verbaal opgemaakt?

"(..) Uit het onderzoek is niet gebleken dat er, op welk moment dan ook, één of meer gevarenclassificaties in het Herkenningdienst Systeem (HKS) van de regio Noord- en Oost-Gelderland aan de persoon van de heer P. zijn gekoppeld. Het onderzoeksverslag is als bijlage 1. bij deze brief gevoegd. Tegen de heer P. is in onze regio éénmaal, in juni 1995, proces-verbaal opgemaakt (...) De inhoud van dit proces-verbaal geeft geen aanleiding om welke gevarenclassificatie dan ook toe te voegen in het HKS. (...)"

Heeft u er een verklaring voor dat het verzoeker ondanks inspanningen daartoe niet is gelukt de gevarenclassificaties van zijn naam te laten verwijderen?

"Ik heb van de klachtencoördinator, de heer S., begrepen dat in het HKS van ons korps zowel op moment van het eerste telefonisch contact van de heer P., eind 2008, tot heden aan de persoonsgegevens van de heer P. géén (enkele) gevarenclassificatie was gekoppeld of toegevoegd is geweest. Daarnaast heeft onze functioneel beheerder HKS, mevrouw V., vastgesteld dat ook in geheel 2008 er geen mutatie is geweest in HKS met

*betrekking tot de persoon P., waarbij een (eventuele) gevarenclassificatie is verwijderd.
(...)*

Ten slotte vraagt u aan mij te beoordelen of de klacht gegrond of ongegrond is. De klacht van de heer P. is echter niet door het korps Noord- en Oost-Gelderland behandeld. U heeft de schriftelijke klacht ook niet aan ons ter behandeling doorgestuurd. Ik heb derhalve geen advies tot mijn beschikking van de onafhankelijke klachtadviescommissie over gegrond of ongegrond. Gelet op bovenstaande antwoorden is het mijns inziens ook niet noodzakelijk om deze procedure op te starten en de klachtadviescommissie alsnog om advies te vragen. Ik ga ervan uit dat de heer P. met bovenstaande informatie antwoord heeft gekregen op zijn vragen en de zekerheid heeft gekregen dat hij niet in HKS is opgenomen.

(...)"

Bijeenkomst HKS-deskundigen onder leiding substituut-ombudsman

De Nationale ombudsman achtte het echter wel noodzakelijk meer duidelijkheid te verkrijgen over de gevarenclassificaties die gekoppeld zijn (geweest) aan de personalia van de heer P. in het HKS van diverse regionale politiekorpsen. Daarom heeft de Nationale ombudsman de vier meest betrokken korpsen gevraagd om één of meer deskundigen op het gebied van het HKS aan te wijzen die tijdens een hoorzitting onder leiding van de substituut-ombudsman in gezamenlijkheid de resterende vragen zouden kunnen beantwoorden. Op 14 januari 2010 zijn er met dit doel voor ogen zeven politieambtenaren met deskundigheid op het gebied van het HKS vanuit de vier politiekorpsen bijeengekomen op het Bureau Nationale ombudsman.

Verantwoordelijkheid

Helaas was het ook na deze gezamenlijke bespreking niet duidelijk welk korps verantwoordelijk is voor het destijds invoeren van de onterechte vermelding van gevarenclassificatiecodes. Op de vraag van de substituut-ombudsman aan de betrokken ambtenaren van Noord- en Oost-Gelderland of zij een verklaring hebben voor het feit dat hun korps door het systeem wordt aangewezen als bron van de vermelding van de gevarenclassificatie kon geen duidelijk antwoord worden gegeven. Zij hebben niet vast kunnen stellen dat er gemuteerd is in de antecedenten van de heer P. Alle gegevens, ook die ouder dan vijf jaar, zijn onderworpen geweest aan een uitgebreid technisch onderzoek. Daarbij is niet gebleken van invoer binnen hun korps van welke classificatiecode dan ook, er zijn dus door Noord- en Oost-Gelderland geen codes toegekend, noch verwijderd. Ook is het niet mogelijk dat er op enig moment gegevens verwijderd worden zonder dat zichtbaar kan worden gemaakt dat deze gegevens verwijderd zijn. Dit zou dan uit het door Noord- en Oost-Gelderland uitgevoerde uitgebreid technisch onderzoek naar boven gekomen zijn.

Wel werd besproken dat, als er een strafrechtelijk antecedent wordt opgebouwd, er registratie plaats vindt in het HKS systeem van de pleegplaats én van de woonplaats van de verdachte. Op het moment dat iemand daarna verhuist, verhuizen de HKS gegevens mee naar het dan betrokken regionale politiekorps via de 'verhuismodule' van het HKS. Op die wijze zijn de gegevens van de heer P. in het systeem van Hollands Midden terecht gekomen. Tevens wordt gewezen op een verschil in classificatiecodes binnen de regionale informatiesystemen. In Zaanstreek-Waterland is er één code aanwezig en in Hollands Midden twee. Technisch zou dit niet mogelijk moeten zijn. Verder is een aantal theorieën besproken die een verklaring zouden kunnen geven. De deskundigen van de betrokken korpsen zullen verder binnen hun eigen korps onderzoeken waar de gegevens van de heer P. vandaan komen en de eventuele mutaties daarin.

Opening onderzoek Zaanstreek-Waterland, Haaglanden en Hollands Midden

De Nationale ombudsman achtte het vervolgens noodzakelijk ook aan de andere betrokken korpsbeheerders hun oordeel te vragen op de klacht van de heer P. Hij heeft daartoe op 27 april 2010 de korpsbeheerders van de regio's Hollands Midden, Zaanstreek-Waterland en Haaglanden aangeschreven. Tevens werd hun ter informatie een voorlopig verslag van de bevindingen van de Nationale ombudsman, de reactie van de korpsbeheerder van Noord- en Oost-Gelderland en het verslag van de hoorzitting toegezonden.

Aan hen werden verder nog de volgende specifieke vragen gesteld:

- "Sinds wanneer komt de heer P. voor in het HKS? Voor welk feit en bij welk regionaal korps is dit?
- Sinds wanneer heeft de heer P. de gevarenclassificatiecodes in het HKS aan zijn naam toegevoegd gekregen?
- Wanneer zijn de gegevens van de heer P. gewijzigd? En wat betrof deze wijziging dan?
- Wie is er volgens u verantwoordelijk voor de toevoeging van de gevarenclassificatiecodes?
- Hoe heeft het volgens u kunnen gebeuren dat de gevarenclassificatiecodes ten onrechte in het HKS zijn gekomen? En hoe zou deze situatie in de toekomst te voorkomen zijn?
- Wat is volgens u de reden dat het zo moeilijk is om na te gaan wie de bron is geweest van de toevoeging van de HKS-gegevens?"

Ook de korpsbeheerder van Noord- en Oost-Gelderland werd wederom aangeschreven en nogmaals verzocht om zijn oordeel te geven met betrekking tot de klacht van de heer P.

Vereiste van goede samenwerking

Daarnaast heeft de Nationale ombudsman in deze brieven alle betrokken korpsbeheerders gewezen op één van de normen waar de Nationale ombudsman gedragingen van overheidsorganen aan toetst, het vereiste van goede samenwerking. Dit houdt in dat overheidsinstanties bij het vervullen van hun taken niet primair kijken naar de organisatiebelangen en doelen van de eigen organisatie, maar in het belang van burgers, bedrijven en instellingen goed samenwerken, zelfs als die samenwerking nadelen oplevert voor een bepaalde overheidsinstantie.

Zaanstreek-Waterland

Op 19 mei 2010 reageerde de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland. Hij geeft onder andere aan dat de heer P. de gevarenclassificatiecode "alcoholist" toegevoegd heeft gekregen op 10-06-1995 door regio PL0614 (Noord- en Oost-Gelderland). De tweede classificatie "harddruggebruiker" is nooit in de regio Zaanstreek-Waterland opgenomen geweest. Deze kwam op peildatum 18 februari 2009 wel voor in de regio Noord- en Oost-Gelderland. De gegevens van de heer P. zijn op 25 februari 2009 in Zaanstreek-Waterland gewijzigd. Zijn gegevens zijn in zijn geheel in de regio PL1100 (Zaanstreek-Waterland) uit het HKS verwijderd op verzoek van de privacy officier. De korpsbeheerder acht de regio Noord- en Oost-Gelderland verantwoordelijk voor de toevoeging van de gevarenclassificatiecodes. Gegevens worden door de oorspronkelijke regio ingevoerd en overgestuurd/overgehaald, bij verhuizing van de betrokkene, naar een andere regio, dan wel gecomplementeerd in de woonregio. Een dergelijke situatie kan in de toekomst volgens de korpsbeheerder voorkomen worden door het oorspronkelijke korps te wijzen op een correcte invoer dan wel correct schonen van HKS gegevens. Bij navraag is hem gebleken dat het oorspronkelijke korps (PL0600) gegevens in deze heeft verwijderd. Dit korps heeft echter verzuimd de classificatiecodes in het signalementveld te schonen. In de praktijk blijkt het zeer moeilijk voor een functioneel beheerder van HKS om de historie in HKS te bevragen.

Verwijdering gegevens door Noord- en Oost-Gelderland

Van het onderzoek door het korps Zaanstreek-Waterland is door de coördinator HKD daar een onderzoeksrapportage opgesteld. Deze rapportage is door de korpsbeheerder bij zijn reactie gevoegd. Op 18 februari 2009 bleek bij controle van HKS regio PL0600 dat deze regio wel het feit had staan, maar er stonden geen gevarenclassificaties vermeld. Echter, HKS heeft als landelijke afspraak dat indien een gevarenclassificatie geplaatst mag worden, dit dan ook in het signalementsveld wordt opgenomen, dus in dit geval de codes 91G en 92G. In het signalementsveld van de regio PL0600 werd tijdens dit onderzoek geconstateerd dat, op 18 februari 2009 de signalementcodes 91G en 92G, wel degelijk in de HKS-omgeving van PL0600 stonden. Hiervan is toen ook een schermafdruck (hard copy) gemaakt. Abusievelijk is door de onderzoeker aan dit document een verkeerde naam

gegeven, PL1600 had PL0600 moeten zijn. Bij controle van HKS door de onderzoeker op 15 januari 2010 bleek hem dat het signalementscherm van regio Noord- en Oost-Gelderland leeg was. Hij concludeert dan ook dat er na 18 februari 2009 in deze regio een verwijdering heeft plaatsgevonden van de signalementcodes. Het bevreemdt hem dat door regio Noord- en Oost-Gelderland na uitvoerig onderzoek niet gebleken is dat op enig moment een gevarenclassificatie in HKS geplaatst was, terwijl de hardcopy zijns inziens duidelijk aangeeft dat op 18 februari 2009 de gevarencodes 91G en 92G wel geplaatst waren in het signalement. Voor de coördinator HKD van het korps Zaanstreek-Waterland is het zeer aannemelijk dat, omdat de heer P. in de periode 1995 t/m 2004 woonachtig was in Zaandam, de informatie van het gepleegde feit in regio PL0600, naar deze regio is verzonden en aangevuld in de HKS-omgeving PL1100. Tot slot geeft hij aan dat de heer P. op of omstreeks 25 februari 2009 volledig uit HKS PL1100 is verwijderd.

Haaglanden

Op 3 juni 2010 reageerde de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Haaglanden. Een verwijzing naar een andere wet voor de vroegste registratie van de heer P. neemt de Nationale ombudsman aan als een kennelijke verschrijving en gaat hij er daarom van uit dat de reactie van de korpsbeheerder hieromtrent eensluidend is met de andere reacties. De gegevens van de heer P. zijn op 24 oktober 2008 binnen het korps Haaglanden gewijzigd. In opdracht van Bureau Integriteit en Security zijn toen de gevarenclassificatiecodes van de heer P. verwijderd. Ook deze korpsbeheerder geeft aan dat blijkt uit het HKS dat de regio Noord- en Oost-Gelderland gekoppeld is aan de gevarenclassificatiecodes. Een onjuiste invoer van gegevens kan volgens hem worden voorkomen door invoer conform de landelijke afspraken te laten gebeuren. Tot slot geeft hij aan dat het HKS er niet op is ingericht om zo ver in het verleden terug te kijken. Dit is een bijzonder arbeidsintensief handmatig proces.

Hollands Midden

Op 21 juni 2010 reageerde de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden. Hij stelt voorop dat hij het uitermate vervelend vindt voor de heer P. dat hij gedurende lange tijd naar nu blijkt ten onrechte in het HKS heeft gestaan. Hij betreurt dat ten eerste. De vraag naar het hoe en het waarom kan niet meer precies worden beantwoord. Hij kan dan ook slechts komen tot een 'educated guess'. Een van de oorzaken hiervoor is het feit dat er niet één HKS is. Ieder politiekorps heeft een eigen HKS, onderling bevrraagbaar via een Centrale Verwijs Index (CVI). HKS is een van de oudste systemen binnen de Nederlandse politie, door vele aanpassingen geworden tot het systeem dat het vandaag de dag is. Verder geeft hij aan dat de heer P. op 19 april 2004 in het HKS binnen de verhuismodule door Zaanstreek-Waterland is aangeboden aan het HKS van Hollands Midden. Op 18 juli 2006 is de heer P. in HKS via de verhuismodule door Hollands Midden aangeboden aan het HKS van Haaglanden. In het HKS van Hollands

Midden zijn er op 31 januari 2007 gevarenclassificatiecodes toegevoegd in het kader van gegevensbeheer. Conform de landelijke afspraken moeten gevarenclassificatiecodes en signalementkenmerken overeenkomen. Er is toen een lijst uitgedraaid bij welke personen deze velden niet overeenkwamen. Dit was ook het geval bij de heer P. en de velden zijn vervolgens weer aangevuld.

Klacht gegrond

Op 20 augustus 2010 reageerde de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland. Omdat eerder was gebleken dat er een misverstand bestond over de gevraagde reactie heeft de Nationale ombudsman de inmiddels ontvangen reacties van de andere korpsbeheerders via een e-mailbericht toegezonden, zodat daar nog rekening mee kon worden gehouden in een de nog te formuleren reactie. De korpsbeheerder schrijft dat de klacht van de heer P. in principe gegrond is. Het staat vast dat 'de politie' een onjuiste gevarenclassificatie in HKS heeft toegekend aan de heer P. Het is volgens de korpsbeheerder ook aannemelijk dat bij het maken van deze fout ook het korps Noord- en Oost-Gelderland een rol heeft gehad, gezien de verwijzing naar de korpscode van Noord- en Oost-Gelderland. Het is echter volgens hem ook na uitgebreid technisch onderzoek niet mogelijk gebleken om precies vast te stellen welk korps, dan wel welke medewerker, verantwoordelijk is geweest voor het toevoegen van de gevarenclassificatie aan het dossier van de heer P. De vraag van de heer P. of de gevarenclassificatie wellicht opzettelijk is toegevoegd kan dus niet worden beantwoord. Gelet op de normen en waarden die de politie hanteert ten aanzien van integriteit gaat de korpsbeheerder hier echter niet van uit.

Achtergrond

Zie onder *bevindingen of volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.